

Quiz – skapelseberättelsen

1. Hur beskrivs jordens tillstånd i början av skapelseberättelsen i 1 Moseboken 1, innan de skapande orden uttalas?
 - A. Den beskrivs som öde och tom (tohu vavohu) samt täckt av mörker och djupa vatten.
 - B. Den beskrivs som en färdig och ordnad trädgård redo för människans ankomst.
 - C. Den var redan uppdelad i torrt land och hav men saknade växter och djur.
 - D. Den var upplyst av sol och stjärnor men saknade levande varelser.
2. Vilken symmetrisk struktur finns mellan skapelseveckans tre första dagar och de tre följande dagarna?
 - A. De tre första dagarna skapas och skiljs miljöer åt, medan de tre följande dagarna fyller dessa miljöer.
 - B. De tre första dagarna skapas alla växter och djur, medan de tre sista skapas människorna.
 - C. De tre första dagarna utspelar sig i himlen, medan de tre sista enbart berör jorden.
 - D. De tre första dagarna präglas av vila, medan de tre sista utgörs av hårt arbete.
3. Vilket tal och mönster återkommer genomgående i berättelsen som en symbol för helhet och ordning?
 - A. Talet sju, som syns i antal skapelsedagar samt i återkommande nyckelfraser och ordräkningar.
 - B. Talet tolv, som markerar årets alla månader.
 - C. Talet fyrtio, som anger en period av prövning.
 - D. Talet tre hundra, som anger universums mått.
4. Vad kännetecknar människans skapelse och uppdrag på den sjätte dagen enligt 1 Moseboken 1?
 - A. Människan skapas till Guds avbild som man och kvinna, med uppdraget att fylla jorden och råda över skapelsen.
 - B. Människan skapas först av allt för att bygga upp och organisera den oformade jorden.
 - C. Människan skapas för att utstå straff och utföra slavgöromål åt skaparen.
 - D. Människan skapas helt utan koppling till resten av jorden och placeras utanför skapelsen.
5. Vad gör Gud på den sjunde dagen i 1 Moseboken 2:1–3, och hur avviker denna dag i textens form?
 - A. Gud upphör med sitt arbete och helgar dagen, och dagen saknar den återkommande refrängen om 'aften och morgon'.
 - B. Gud skapar ytterligare varelser och avslutar dagen med refrängen 'det blev aften och det blev morgon'.
 - C. Gud dömer skapelsen och förklarar att verket var ett misslyckande.
 - D. Gud befäller människorna att arbeta oavbrutet utan paus.
6. Hur skiljer sig ett hebreiskt/österländskt perspektiv på skapelseberättelsen från en modern västerländsk läsning, utifrån introduktionen till textens värld?
 - A. Det fokuserar primärt på frågor om 'vem' och 'varför' genom poesi och bilder, snarare än tekniska detaljer om 'hur'.
 - B. Det fokuserar enbart på att ge exakta vetenskapliga formler för universums uppkomst.

- C. Det undviker poesi och berättelser för att istället använda korta punktlistor och abstrakta prosadefinitioner.
- D. Det syftar i första hand till att bevisa Guds existens genom teoretiska argument.

1. Hur beskrivs jordens tillstånd i början av skapelseberättelsen i 1 Moseboken 1, innan de skapande orden uttalas?

A. Rätt svar: Den beskrivs som öde och tom (tohu vavohu) samt täckt av mörker och djupa vatten. Uttrycket tohu vavohu beskriver det ursprungliga kaotiska tomrum och vattenmörker som Guds Ande svävar över före uppdelningen och ordnandet.

B. Fel svar: Den beskrivs som en färdig och ordnad trädgård redo för människans ankomst. Trädgården som färdig miljö uppräknas inte som utgångsläge i skapelseveckans första verser.

C. Fel svar: Den var redan uppdelad i torrt land och hav men saknade växter och djur. Uppdelningen mellan land och hav sker först på den tredje dagen i berättelsens förlopp.

D. Fel svar: Den var upplyst av sol och stjärnor men saknade levande varelser. Ljusets källor som sol och stjärnor skapas först på den fjärde dagen enligt textens struktur.

Ledtråd: Tänk på det hebreiska uttrycket *tohu vavohu* som beskriver tillståndet före ordningen.

2. Vilken symmetrisk struktur finns mellan skapelseveckans tre första dagar och de tre följande dagarna?

A. Rätt svar: De tre första dagarna skapas och skiljs miljöer åt, medan de tre följande dagarna fyller dessa miljöer. Berättelsen har en tydlig mönsteruppbyggnad där dag 1–3 etablerar ramarna (ljus/mörker, rymd/vatten, land/hav) och dag 4–6 befolkas samma områden.

B. Fel svar: De tre första dagarna skapas alla växter och djur, medan de tre sista skapas människorna. Skapelsen av växter och djur är fördelad över flera dagar och sker inte samlat under enbart de tre första dagarna.

C. Fel svar: De tre första dagarna utspelar sig i himlen, medan de tre sista enbart berör jorden. Berättelsen rör sig i parallella lager mellan himmel, vatten och land på både den första och den andra halvan av veckan.

D. Fel svar: De tre första dagarna präglas av vila, medan de tre sista utgörs av hårt arbete. Arbetet med att forma skapelsen pågår under sex dagar, och vilan inträffar först därefter på den sjunde dagen.

Ledtråd: Jämför vad som görs på dag 1–3 (som ljus och vatten) med vad som placeras i dessa utrymmen på dag 4–6.

3. Vilket tal och mönster återkommer genomgående i berättelsen som en symbol för helhet och ordning?

A. Rätt svar: Talet sju, som syns i antal skapelsedagar samt i återkommande nyckelfraser och ordräkningar. Sjutalet utgör berättelsens grundläggande rytm med sju dagar samt sjuflerfaldiga upprepningar av fraser som 'och Gud såg att det var gott'.

B. Fel svar: Talet tolv, som markerar årets alla månader. Själva strukturen i 1 Moseboken 1:1–2:3 är uppbyggd kring veckans rytm och talmönster baserade på tre, sju och tio, inte tolv.

C. Fel svar: Talet fyrtio, som anger en period av prövning. Även om fyrtio är ett känt tal i bibliska berättelser utgör det inte byggstenen för skapelseveckans litterära mönster.

D. Fel svar: Talet tre hundra, som anger universums mått. Tre hundra förekommer inte som någon strukturell eller symbolisk komponent i denna skapelseberättelse.

Ledtråd: Tänk på hur många dagar skapelseveckan omfattar i texten.

4. Vad kännetecknar människans skapelse och uppdrag på den sjätte dagen enligt 1 Moseboken 1?

A. Rätt svar: Människan skapas till Guds avbild som man och kvinna, med uppdraget att fylla jorden och råda över skapelsen. Texten lyfter fram människan som skapad till Guds avbild och ger henne ett förtroendeuppdrag i den goda skapelsen.

B. Fel svar: Människan skapas först av allt för att bygga upp och organisera den oformade jorden. I 1 Moseboken 1 skapas människan sist av de levande varelserna på den sjätte dagen, när miljön redan ställts i ordning.

C. Fel svar: Människan skapas för att utstå straff och utföra slavgöromål åt skaparen. Berättelsen i 1 Moseboken framställer människans skapelse som mycket god och fylld av värde, i kontrast till idéer om människan som enbart arbetsslav.

D. Fel svar: Människan skapas helt utan koppling till resten av jorden och placeras utanför skapelsen. Människan placeras direkt i den fysiska skapelsen och ges växter och djur att samspela med.

Ledtråd: Fundera på uttrycket 'till vår avbild' och välsignelsen som ges till människorna.

5. Vad gör Gud på den sjunde dagen i 1 Moseboken 2:1–3, och hur avviker denna dag i textens form?

A. Rätt svar: Gud upphör med sitt arbete och helgar dagen, och dagen saknar den återkommande refrängen om 'afton och morgon'. Den sjunde dagen markeras av vila och helgd, och skiljer sig formmässigt genom att inte avslutas med den stående formeln om afton och morgon.

B. Fel svar: Gud skapar ytterligare varelser och avslutar dagen med refrängen 'det blev afton och det blev morgon'. Skapelsearbetet förklaras vara fullbordat före den sjunde dagen, varför inget nytt skapas då.

C. Fel svar: Gud dömer skapelsen och förklarar att verket var ett misslyckande. Texten sammanfattar skapelsen vid den sjätte dagens slut med att den var 'mycket god' och helgar därefter den sjunde dagen.

D. Fel svar: Gud befäller människorna att arbeta oavbrutet utan paus. Den sjunde dagen lyfts fram som en dag av vila och upphörande från arbete, inte ett krav på oavbruten produktion.

Ledtråd: Lägg märke till vad som händer när skapelsen är färdig och vilket avslutsuttryck som saknas på den sista dagen.

6. Hur skiljer sig ett hebreiskt/österländskt perspektiv på skapelseberättelsen från en modern västerländsk läsning, utifrån introduktionen till textens värld?

A. Rätt svar: Det fokuserar primärt på frågor om 'vem' och 'varför' genom poesi och bilder, snarare än tekniska detaljer om 'hur'. Det Hebraiska tänkesättet använder bildspråk, relationsfokus och teologiska budskap framför moderna materialistiska eller apologetiska frågor.

B. Fel svar: Det fokuserar enbart på att ge exakta vetenskapliga formler för universums uppkomst. Antika Hebraiska texter var inte utformade som moderna vetenskapliga laboratorierapporter med matematiska formler.

C. Fel svar: Det undviker poesi och berättelser för att istället använda korta punktlistor och abstrakta prosadefinitioner. Västerländskt tänkande dras ofta till abstrakta definitioner och listor, medan det Hebraiska tänkandet föredrar ord bilder, berättelser och poesi.

D. Fel svar: Det syftar i första hand till att bevisa Guds existens genom teoretiska argument. Bibeltexten förutsätter Guds existens från första meningen istället för att försöka ge filosofiska bevis för den.

Ledtråd: Tänk på skillnaden mellan att söka abstrakta, tekniska förklaringar och att söka mening och relationer genom poesi.